

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Разова спеціалізована вчена рада Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» МОН України прийняла рішення про присудження Бойко Наталії Олександрівні ступеня доктора філософії в галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» на підставі прилюдного захисту дисертації «Право людини на судовий захист: публічно-управлінський аспект» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

«17» січня 2024 року.

Бойко Наталія Олександрівна народилася 04 листопада 1991 року в с. Знаменівка Новомосковського району Дніпропетровської області. Громадянка України.

Відомості про освіту:

в 2008 році здобула загальну повну середню освіту в Знаменівській загальноосвітній школі I-III ступенів Новомосковського району Дніпропетровської області.

У 2013 році здобула ступінь вищої освіти «Магістр» за спеціальністю «Правознавство» в Товаристві з обмеженою відповідальністю «Дніпропетровський університет ім. А. Нобеля».

В 2017 році здобула ступінь вищої освіти «Магістр» за спеціальністю «Державна служба» в Національному університеті «Одеська юридична академія», диплом з відзнакою.

З 2013 року по 2018 рік працювала на посаді головного спеціаліста відділу управління персоналом Дніпропетровського окружного адміністративного суду.

З 2021 року по цей час адвокат, керуючий партнер адвокатського об'єднання «Пантеон».

Наукова діяльність

З 2018 року аспірантка кафедри права та європейської інтеграції Дніпропетровського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентіві України, з 2021 року по 2022 рік – аспірантка кафедри державного управління і місцевого самоврядування ННІ Державного управління НТУ «Дніпровська політехніка».

Дисертацію виконано на кафедрі державного управління і місцевого самоврядування ННІ Державного управління НТУ «Дніпровська політехніка».

Науковий керівник – Баштанник Віталій Володимирович, доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри державного

управління і місцевого самоврядування Національного технічного університету «Дніпровська політехніка»..

Здобувач має 6 наукових публікацій за темою дисертації, з них 3 статті в наукових фахових виданнях України, 1 стаття у науково-метричній базі (WoS), 2 статтю у зарубіжному виданні, а також 13 тез доповідей на науково-практичних конференціях:

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради:

БОРОДІН ЄВГЕНІЙ ІВАНОВИЧ, доктор історичних наук, професор, Заслужений працівник освіти України, директор ННІ державного управління, професор кафедри державного управління і місцевого самоврядування Національного технічного університету «Дніпровська політехніка». Оцінка позитивна без зауважень.

ЛИПОВСЬКА НАТАЛІЯ АНАТОЛІЇВНА, доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри державного управління і місцевого самоврядування Національного технічного університету «Дніпровська політехніка». Оцінка позитивна із зауваженнями.

1. На с. 26 дисертаційної роботи авторка перераховує представників сучасного підходу в юридичній науці щодо захисту прав і свобод, які на її думку максимально повно дослідили інструменти і механізми такого захисту, проте не наводить посилання на їх роботи.

2. Авторка цілком слушно стверджує, що «досить частою дискусією в суспільних науках виступає питання участі (політичної участі) громадян в публічному управлінні» (стор.38). Проте, важко погодитись з її думкою, що актуальність такої проблеми слід відзначати для всіх тоталітарних або посттоталітарних країн, незалежно від стану закріплення прав і свобод в конституціях або конституційних законах, тому що для тоталітарних країн вона не можлива за визначенням.

3. Авторка стверджує, що «з позицій загальної теорії управління варто говорити про той факт, що концепція гуманізму є певним еталоном сучасної держави, саме така концепція гарантує інституціональний розвиток держави». Це, безумовно так, але інституціональний розвиток держави можливий і поза гуманістичною концепцією, тільки інституціональний дизайн в такому разі буде іншим.

4. На наш погляд, під час розгляду у пп. 3.3 акцентів «післявоєнної відбудови, зокрема формування нової інституціональної платформи правосуддя» авторка далі зосереджується на інфраструктурних моментах, «адже пошкоджена судова інфраструктура, переселені судді та адвокати та втрачені документи вимагають комплексного плану реконструкції, і вирішальними кроками є визначення пріоритетів відновлення будівель, навчання нового персоналу та оцифрування записів» (стор. 156), не розкриваючи характеристик цієї нової інституціональної платформи.

5. Цікавим моментом розробленої авторкою моделі є «Формування спеціального адміністративного механізму «спільне управління» на регіональному рівні що сприятиме міцному партнерству між державною владою, громадянським суспільством і приватним сектором» (стор. 165),

проте, на наш погляд, слід було б деталізувати роль інституцій громадянського суспільства у протидії дискримінації та підвищення транспарентності судової влади.

ХОЖИЛО ІРИНА ІВАНІВНА, доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри державного управління і місцевого самоврядування Національного технічного університету «Дніпровська політехніка». Оцінка позитивна із зауваженнями:

1. На с. 57 (підрозділ 1.1) після розгляду питання щодо автор надає підсумування проведеного аспекту дослідження такими словами «проблемність сучасності полягає в тому, що деякі права людини залишаються декларативними та не ефективно захищеними, а також у виникненні нових викликів у зв'язку з розвитком технологій. Це потребує подальшого вдосконалення законодавства та правозастосовчої практики в Україні». На наш погляд, тут доцільно було б говорити більше про захист прав людини внаслідок воєнних збитків, а не про розвиток технологій як новий виклик сучасності. Можливо такий підсумок слід розцінити як такий, що вирваний із якогось контексту, адже попередньо автор наводить на с. 55-57 аналіз права на судовий захист, який міститься в Конституції України та міжнародній Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

2. На с. 92 автор ідентифікує вплив суспільно-економічних факторів на публічне управління у сфері права на судовий захист як прояв певних аспектах: 1) вплив на характер публічного управління; 2) вплив на форми публічного управління; 3) вплив на принципи публічного управління. У цьому важко підтримати думку автора, адже на наш погляд, суспільно-економічні фактори безпосередньо здійснюють також вплив і на результати та ефективність публічного управління у сфері права на судовий захист. Тому автору можна

порадити ще раз переглянути та розширити перелік позицій впливу суспільно-політичних факторів на публічне управління у сфері права на судовий захист.

3. На с. 162 автор графічно та описово представляє практичну модель формування національного механізму публічного правозахисту і висловлює думку про те, що вона може бути запровадженою в умовах правового режиму воєнного стану та повоєнного відновлення. Теоретичну основу цієї моделі, за визначенням автора, формують державні, суспільні та приватні інститути, а механізм реалізації такої моделі відповідає європейській ідеологемі доступності правосуддя (с.162). Однак, автор на представленій схемі та в описовій частині не надає деталізації управлінських функцій кожного суб'єкта у запропонованій моделі механізму публічного правозахисту.

4. Досліджуючи проблематику права людини на судовий захист крізь призму публічноуправлінського аспекту, неодноразово по тексту дисертації автор акцентує увагу на проблемі відмови у праві на судовий захист. В той же час, ця позиція не знайшла відображення при формулюванні висновків до розділів дисертації чи у заключних висновках. На наш погляд, це варто було б зробити

АКИМОВА ЛЮДМИЛА МИКОЛАЇВНА, доктор наук з державного управління, професор, заслужений працівник освіти України, професор кафедри трудових ресурсів і підприємництва, Національний університет водного господарства та природокористування. Оцінка позитивна із зауваженнями:

1. Згідно з вимогами до дисертаційних досліджень та напрямками галузі знань «Публічне управління та адміністрування» у роботі здійснено досить ґрунтовний аналіз теоретико-методологічних засад забезпечення публічноуправлінської діяльності в системі органів правосуддя, у тому числі, в історичній ретроспективі. За такого підходу дисертант частково обмежує рекомендації по впровадженню результатів дослідження теоретичними складниками, не завжди екстраполює власні наукові розробки на функціональні зміни в діяльності органів державної влади. Так, позитивно оцінюючи наукову новизну дисертаційної роботи, разом з тим, не до кінця зрозумілим є композиція аналізу діяльності органів судової влади та загального реформування в системі органів державної влади. Так само науково вірно встановлені та наведені основні складники формування та реалізації концепції правозахисту в Україні, проте важливі висновки дисертантом подані в описовому плані, і поверхово наведені у загальних висновках роботи.

2. Аналізуючи проблему забезпечення ефективності публічноуправлінської діяльності в зарубіжних країнах (переважно, країн-членів ЄС) та визначаючи відповідні тенденції, автору слід було б не лише виокремити систему пріоритетів захисту прав людини у досліджених країнах, в рамках якої здійснюються пошуки найбільш наближених (у правовому розумінні) моделей правозахисту, а перш за все звернути увагу на переваги й ризики, які необхідно враховувати при використанні європейського досвіду в сучасній вітчизняній управлінській практиці. Дисертантка вірно побудувала алгоритм дослідження проблеми імплементації зарубіжного досвіду, проте не виправдано перевантажила текст теоретичними положеннями науки державного управління, що частково зменшило у 2 та 3 розділах практичний характер пропозицій та рекомендацій.

3. У третьому розділі автор акцентує увагу на необхідності дотримання стандартів концепції належної правової процедури, що є підґрунтям для судового захисту прав людини. Ми підтримуємо такий дослідницький підхід дисертанта. Водночас, недостатнім є комплексний публічноуправлінський підхід до формування взаємозв'язку між концепцією *due process of law* та самого права людини на судовий захист. Варто було у третьому розділі не лише описово подати авторську позицію, а розгорнути більш детально авторську трактовку публічноуправлінського змісту належної правової процедури, приділити більше уваги чинникам розвитку спеціальних механізмів реалізації права на судовий захист, про які автор пише дотично.

4. У дисертаційному дослідженні Н.О. Бойко пропонує ціннісно-безпекову парадигму публічноуправлінської діяльності у сфері забезпечення прав громадян на судовий захист, наводить напрями удосконалення

нормативно-правового регулювання такої діяльності в умовах модернізації публічного управління в Україні, й при цьому дисертантці вдалося залишитися в межах предметного поля публічного управління. Разом з тим, варто було більше місця у тексті роботи приділити аналізу розроблених і наведених теоретичних концептів, таких як розвиток моделі публічноуправлінської діяльності в системі правосуддя, адже важливо не тільки структурувати матеріал та запропонувати власне вирішення проблеми публічноуправлінської діяльності, а й розширити наявне поле дослідження галузі публічного управління та адміністрування. Наведені моделі потребували більшої аргументації та обґрунтування доцільності впровадження.

ПОМАЗА-ПОНОМАРЕНКО АЛІНА ЛЕОНІДІВНА, доктор наук з державного управління, старший дослідник, начальник наукового відділу проблем державної безпеки навчально-науково-виробничого центру Національного університету цивільного захисту України ДСНС України. Оцінка позитивна із зауваженнями:

1. Дисертантка зосередила увагу і, на мою думку, добре впоралася з завданням формування теоретико-методологічних засад і практичному обґрунтуванні ствердження сучасного концепту публічноуправлінської діяльності в умовах становлення соціальної, правової держави як наряду сучасного державотворення в Україні. На підставі цього було розроблено комплекс засобів удосконалення механізмів публічного управління щодо забезпечення функцій держави у сфері правозахисту та правореалізації. Проте надмірна деталізація окремих складових захисту прав людини переобтяжила зміст теоретичного аналізу проблеми діяльності органів правосуддя. У той самий час, оцінка впливу суб'єктивних факторів на зміст управлінських відносин на центральному та регіональному рівні не дістала достатнього розвитку в даній роботі.

2. У другому розділі подано аналіз зарубіжного, зокрема європейського досвіду впровадження засад публічноуправлінської діяльності в системі органів правосуддя щодо забезпечення права на судовий захист. Вважаємо, що у дисертаційному дослідженні доцільно було більш предметно проаналізувати практику правозахисту в сучасних умовах, й на цій основі спробувати екстраполювати ті тенденції, що виникають в сфері внутрішньої політики, на загальні принципи управління, наприклад, подати науковий аналіз формування ієрархічних принципів правозахисного концепту.

3. Дисертант подає власне визначення поняття «правосуддя», яке є науково обґрунтованим та достатньо новим в галузі науки державного управління. Загалом ми погоджуємося із запропонованим підходом до визначення даної категорії. Надалі, автор переходить до аналізу діяльності. На нашу думку, доцільно було більше уваги приділити також поняттю «судова влада» та вказати більш детальні характеристики, що відрізняють їх один від одного.

4. Дисертаційна робота містить достатню кількість дослідницького

матеріалу, структурованого за напрямми дослідження особливостей державного забезпечення права на судовий захист. Дисертантка за власною методологічною схемою структурувала наявні дослідження публічноуправлінського аспекту даного права у контексті проблематики реформування органів влади, розвитку процесу децентралізації, що систематизовані за критеріями системного аналізу. На нашу думку, отримані автором і запропоновані у тексті дисертації наукові результати, суттєво розвивають напрям визначення закономірностей, особливостей, тенденцій та основних чинників розвитку державотворення у форматі забезпечення конституційних прав і свобод. Разом з тим, важливі розробки дисертантки не завжди відображені у висновках до розділу і загальних висновках, хоча саме вони наочно свідчать про науковий рівень дисертанта та внесок у наукові розвідки публічного управління. До того ж, елементи наукової новини варто було структурно поєднати у межах саме 3 розділу..

Результати відкритого голосування:

«За» – 5 членів ради;
«Проти» – немає;
недійсних бюлетенів – немає.

РАЗОВА СПЕЦІАЛІЗОВАНА ВЧЕНА РАДА НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «ДНІПРОВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» УХВАЛИЛА:

1. Дисертація Бойко Наталії Олександрівни на тему «Право людини на судовий захист: публічно-управлінський аспект», що подана на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування», є завершеним самостійним науковим дослідженням і відповідає вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261; Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

2. Присудити Бойко Наталії Олександрівні ступінь доктора філософії з галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

3. Рішення разової спеціалізованої вченої ради затвердити й передати до відділу аспірантури і докторантури Університету.

4. Відділу аспірантури і докторантури Університету підготувати Наказ про видачу Бойко Наталії Олександрівні диплома доктора філософії та додатка до нього європейського зразка.

На підставі результатів відкритого голосування та прийнятого рішення спеціалізована вчена рада присуджує Бойко Наталії Олександрівні ступінь доктора філософії з галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

Голова разової спеціалізованої
вченої ради

Євгеній БОРОДІН

Рецензент

Ірина ХОЖИЛО

Рецензент

Наталія Липовська

Опонент

Аліна ПОМАЗА-ПОНОМАРЕНКО

Опонент

Людмила АКІМОВА